

TAU

LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

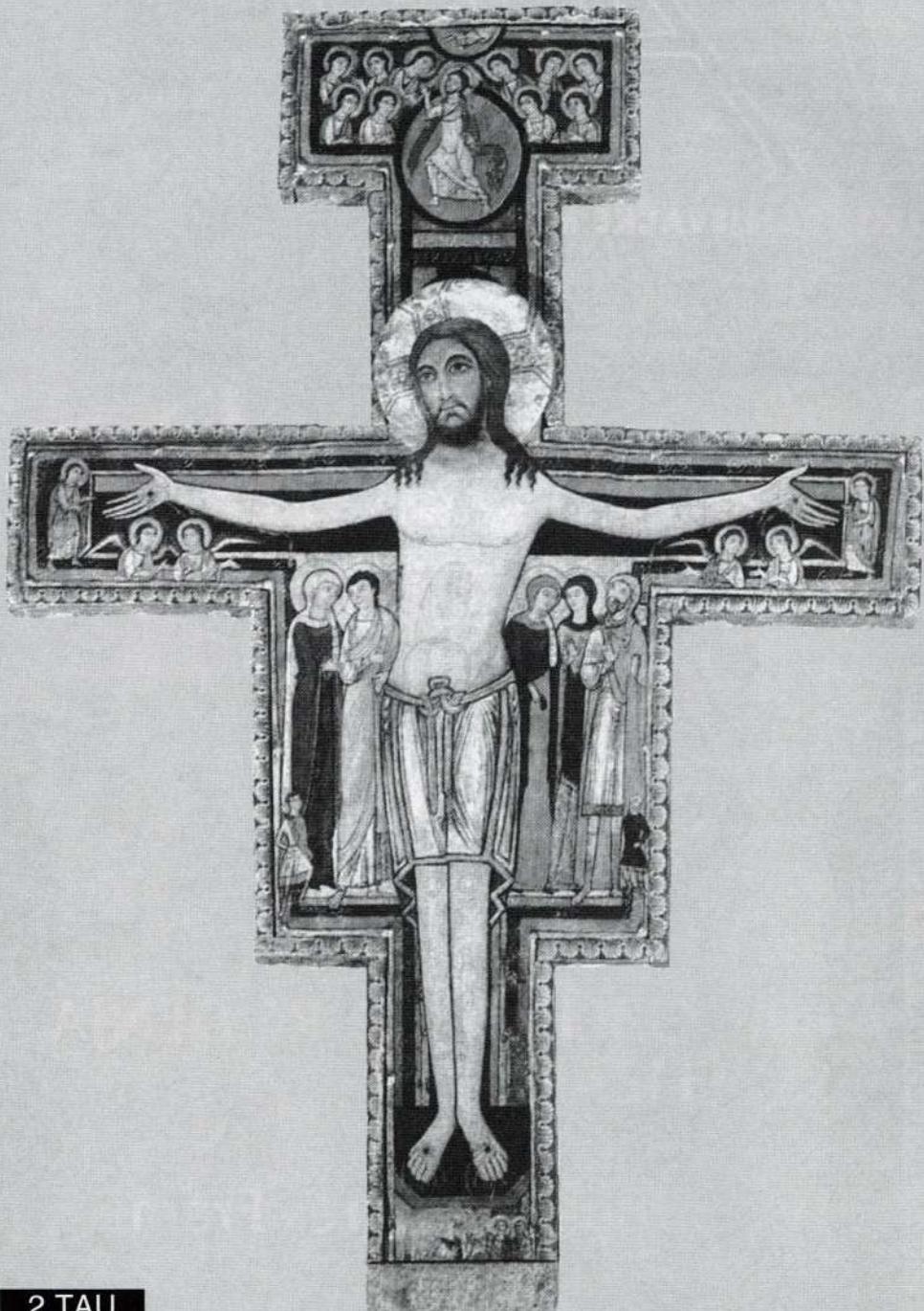
BROJ 3 • GODINA XIV • LISTOPAD 2006. • CIJENA 6 KN

“Ljubav i mir ne trebaju velikih riječi,
nego mnogo malih i konkretnih
gesta ljubavi”

800. OBLJETNICA ROĐENJA
SV. ELIZABETE

IV. europski kongres Frame

“Franjo, idi i popravi moju crkvu”

2 TAU

uvodnik

Jesen je uvijek ispunjena brojnim franjevačkim blagdanima i slavlјima, počevši od Rana sv. Franje, preko blagdana sv. Franje pa sve do blagdana sv. Elizabete. Vjerujem da znate kada su sva ova slavlјa. Ovogodišnje slavlje sv. Elizabete je svakako posebno jer se radi o početku obilježavanja 800. obljetnice rođenja zaštitnice Franjevačkog svjetovnog reda i Frame. Zato joj je u ovom broju posvećeno malo više prostora.

Jesen je i doba kad oni koji imaju vinograd trebaju ići ubrati plodove svoga rada. Kako se to radi kod klarisa i članova FSR-a, možete saznati ako pročitate rubrike koje oni redovito ispunjavaju svojim životnim iskustvima.

Nadalje, jesen je doba kad framaši prebiru iskustva s ovogodišnjeg ljetovanja i radosno iščekuju iduće, bilo da se radi o Maršu, hodočašću Mladih prema Asizu, nekim međunarodnim susretima ili nečemu drugome. Ovu godinu je na poseban način obilježio IV. europski kongres Frame na kojem su sudjelovali i predstavnici našega nacionalnoga bratstva, a koji je za temu imao "Franjo, od sna do znaka". Već samo njegovo geslo poziva sve nas, članove Frame da od snova o vlastitim životima učinimo vidljivi Božji znak u ovome svijetu. Nadahnjimo se upravo tim poticajem koje nam je uputilo Međunarodno bratstvo.

A sa svim daljnjim poticajima koji će dolaziti s međunarodne razine upoznavat će nas novoizabrano Nacionalno vijeće Frame kojem i ovim putem želimo obilje Božjeg blagoslova i mudrosti te otvorenosti osluškivanju potreba Frame kako bismo bili što vjerniji Kristovi svjedoci.

Ana

TAU - LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

List izdaje: Nacionalna središnica Franjevačke mlađeži
Glavni i odgovorni urednik: Ana Fruk

Urednicko vijeće: Stjepan Filipović, Mirjam Grosek, Antonija Kvesić, Lidija Šantek, Luka Drobilo, fra Milan Kristo
Kontakt osobe za TAU: Stjepan Filipović (Zagrebačko područje), Darko Pać (Šibensko-zadarsko područje), Petar Mihaljević (Splitsko-dubrovačko područje), Sandra Vrijović (Primorsko-istarsko područje), Silvija Vuković (Osječko područje)
Lektor: fra Petar Ćvekan

Adresa uredništva: Kaptol 9, 10000 Zagreb, Hrvatska, tel./fax: 01/481-48-24, e-mail: tau-frama@net.hr

Broj ziro računa: 2484008-110110180

Preplata: Godišnja preplata za 4 broja iznosi 24 Kn

Rukopisi i fotografije vraćaju se u dogовору s uredništvom

Tisk: Offset Markulin / Lukavec

SADRŽAJ

10 SV. ELIZABETA

UGARSKA

800. obljetnica
njezina rođenja

15 KRIŽ SV. DAMJANA

20 REPORTAŽA

IV. europski
kongres Frame:
"Franjo, od sna
do znaka"

22 ANKETA:

Kako uskladiti djelovanje u
Frami i obitelj?

24 INTERVJU:

S. Celina

TAU 3

FRANJO - od sna do znaka

Dragi framaši i framašice, svatko od vas zna kako se snovi uvelike razlikuju od stvarnosti. U snovima je svijet ljepši, ružičasti, čudesniji. Kad netko živi miran i sretan život kažemo da živi kao u snu. Snovi, međutim ponekad mogu prerasti i u noćne more, pa nas muče i ne daju nam mirno spavati. Svakako, svaki čovjek ima svoje snove i nastoji ih u životu ostvariti. U tekstu koji slijedi razmišljati ćemo o snovima dvojice svetaca: sv. Josipa i sv. Franje te o Božjim planovima koji su "zakomplikirali" njihove snove.

Josip je zavolio svoju zaručnicu Mariju i sve je izgledalo kao u snu. Marija je i njega voljela. Ona je bila njegova "žena iz snova". Želio je s njom zasnovati obitelj. Sanjao je vjerojatno o djeci, o sretnom i dugom životu s Marijom. Međutim kako mi to znamo reći: čovjek snuje - a Bog određuje. U jednom trenutku njegovi snovi su se "rasplinuli". Sve se preokrenulo. Marija je bila trudna, a Josip nije bio otac djeteta kojeg je nosila u svojoj utrobi. Ima li veće i teže povrede bračne vjernosti? Josip je zatečen, ne zna što će učiniti. Obuzele su ga sumnje. Njegova "žena iz snova" nije mu vjerna. Snovi o zajedničkom životu urušili su se kao kula od karata.

Izraelski Zakon pružao je Josipu mogućnost osvete i javne kazne za prijestupnicu. Smrt kamenovanjem smatrala se u ono vrijeme sasvim "normalnom" kaznom za takve prijestupe. Josip je na mukama. Ne želi Mariju, svoju ljubav osramotiti nego smislja načine kako da ju potajice otpusti. I tu se Bog uključuje. Javlja se u snu Josipu preko svog anđela i govori mu svoj plan s njim i Marijom. Josip prihvata plan iako on nadilazi njegovo razumijevanje. Ne razumije ni on niti Marija u potpunosti Božji plan, ali vjeruje, vjeruje da će Bog sve izvesti na dobro. Odrice se svojih snova i prihvata Božju volju, Božje planove s

njim. I njegova ljubav prema Mariji tada dobiva novo značenje. On preuzima novi zadatak, odgoj i brigu za samog Božjeg Sina. Sretna li Josipa!

I sv. Franjo je imao svoje snove. Sanjao je kako će biti opjevani trubadur, slavan vitez, okretan trgovac... No Bog je imao druge planove s njim. Franjo je bio odgojen onoliko koliko je bilo potrebno da bude dobar trgovac i da pothranjuje ambiciju da postane vitez. Budući da po rođenju nije bio plemeč, nedostatak prednosti položaja, zamjenjivao je sposobnošću da iznade novi stil plemenitaštva. Taj je stil pokazivao razbacujući se očinskim dobrima u različitim užicima, gizdavosti i neobičnosti odijevanja, obilju zabava, tako da je zasluzio naslov kralja zlatne mladeži Asiza.

No duge noći veselja, zabave, ugodnih druženja nisu ga ispunjali. Unatoč silnom društvu i zabavama osjećao se praznim i nestvarenim. Sve je nekako bilo nepotpuno. Imao je sve, a opet nedostajalo mu je ono najbitnije. Beskraj je zvao. Nije mu islo s trubadurstvom.

Onda je krenuo u vojsku. Svim srcem je želio postati poznati vitez. Međutim vitezski oklop bijaše mu pretežak, oružje je nezgrapno stršilo na nejakom tijelu. Fizički nemoćan brzo je obolio, a bolest mu je donijela iskustvo ranjivosti i spoznaju relativnosti svega zemaljskog. S bolesničkog kreveta život, svijet i sve stvoreno što ga okružuje izgledalo je potpuno drugačije. Otkrio je novi život u kojem je sunce ljepše sjalo, a jutarnja rosa se lakše zamjećivala... I smrt mu je postala blizom do zagrljaja. Život mu je dobio novi smisao. Dakle, ni s vojskom nije islo.

Onda se okušao u očevoj trgovini. A znamo kako se u trgovini radi. Trgovac opstoji samo zahvaljujući vlastitoj lukavosti, dakle, varajući, pa i samo malo, pa i zakonski, ali uvi-

jej varajući. Nije više mogao gledati mušterije u oči i lagati im stvarnu vrijednost robe koju je nudio. Dodijala mu je nemogućnost spuštanja cijene. Životopisci kažu da je jednom pred siromahe izbacio sve očeve zalihe. Nije islo ni s trgovinom. Nije islo ni s ocem...

Stigao je do mjesta odakle više nije znao kamo dalje, ali je znao kamo sigurno više neće poci. Franjo je već prošao dugi put. Odrekao se novca, svjetske slave, divljenja prijatelja. Ali trebalo je poći dalje. Znao je što napušta, ali nije znao što ga čeka. Prepustio se Gospodinu vjerujući kako će On ispuniti njegove snove. Nakon sna u Spoletu koji mu je "promijenio" srce jednom je na konju obilazio okolicom Asiza i sreto nekog gubavca, jednog od onih nesretnika prema kojima je prije osjećao nesavladivu odvratnost. Sjaha je s konja i poljubio gubavca. Ništa više nije bilo kao prije. Ono što je mrzio, pred čime se grstio, onoga koga je zaobilazio u širokom luku, susreo je oči u oči. Zavolio je njegovu gubu, njegovu isključivost od ljudi, čak ga poljubio i pobrinuo se za njega. Prestao je raditi samo ono što mu se sviđa i voli, zavolio je sve što radi i sve ljudе koje susreće.

Još jedan događaj bio je presudan za Franjino obraćenje, a to je kad mu je Krist raspeti s kršća u crkvici sv. Damjana progovorio: "Franjo idi, popravi moju kuću koja se, kako vidiš, sva ruši!" To iskustvo razgovora s Isusom Kristom osvojilo je Franjino srce. Susret s Isusom Kristom koji mu je progovorio sačinjava jezgru njegova obraćenja. Gospodin ga je prije toga dugo i pažljivo pripremio; zatim ga je obuzeo svojim Duhom i dao je da u njegovu srcu nikne čvrsta odluka da uprigne sve svoje sile u službi ljubavi prema Isusu Kristu.

Konačno je kod čitanja Evangelija u crkvi o "slanju apostola da idu propovijedati", Franjo otkrio Božji plan o sebi i odmah je u Duhu

Božjem uskliknuo: "Ovo je ono što hoću! Ovo je ono što tražim! Ovo želim cijelim srcem izvršavati!" (1Cel 22). Došao je do punog i plodnog smisla svog zvanja: slijediti Gospodina Isusa Krista na način svetog Evangelija. Otada će Evangelje biti sve u njegovu životu. Sretna li Franje!

Dragi framaši i framašice, i mi sanjamo. I potrebno je sanjati jer snovi pokreću svijet. Važno je imati viziju vlastite budućnosti, vlastite snove. No i danas Bog ulazi u naše snove. Valja nam razmislići koje planove s našim životom Bog "sanja". Što Bog zeli od nas? Zašto nam se naši snovi ne ostvaruju iako se svojski trudimo učiniti ih stvarnošću? Možda bismo i mi poput Josipa, Marije i Franje trebali u vlastite snove uključiti i Božje planove s nama?

Bog nam govori po znakovima, događajima po drugim ljudima i njihovim životima. Važno je stoga uz sanjanje i biti budan. Uostalom da bismo ostvarili svoje snove najprije se trebamo probudit, postati svjesni vlastitih mogućnosti i računati s Božjom pomoći.

Uskladiti svoje snove s Božjim snovima, Božjim zapovijedima nije lako. No, to je, čini se, jedini način da u svijet oko nas i u svoje srce donešemo mir i blagostanje. Ugradimo Božje planove u svoje snove. Ne bojmo se. Nije Bog onaj koji nam u snove donosi noćne more nego radost i mir.

Sanjajmo Božje "snove", i pokušajmo ih prenijeti u stvarnost istim onim žarom kojim se trudimo ostvariti svoje snove. Riješimo se "noćnih mora" ovoga svijeta i živimo u skladu sa snovima kojima nas Bog nadahnjuje. Otvorimo svoje srce Bogu i obogatimo se Bogom da bi se drugi obogatili nama, da bismo bili blagoslov jedni drugima.

fra Ivica Juric

Oj, vinograde, radosti moja!

Vrijeme je berbe. Mnogima najlepši dio godine. I meni isto. Jer, mučim se cijelu godinu - počevši od drugog mjeseca s rezidbom koja se ne može i ne smije napraviti ovlaš. Onda je bolje ne imati trsje jer rezidbom određujemo koju lozu bumo pustili, koja može ploda dati. One suhe i slabe treba ukloniti jer će samo oslabiti trs. A onda u jesen, veliki trud može biti upropasti... Treba biti jako koncentriran pri takvim poslovima. Zato uvijek pozovem tetka da pomogne. Za svaki slučaj, ipak je on cijeli život orezivao vinograd. A i steta bi bilo da nekaj zeznem, mada napredujem.

A onda dolazi možda i najsmješniji dio! Gnojidba! Malo koji vinograd ima cestu po sredini. I niš, kante u ruke i nosit (uzbrdo, naravno) svakom trsu njegovo. Znoj u istim kantama vraćam natrag. Tako to biva preko nekoliko puta jer samo za nekoliko trsova nogu donijeti odjednom. Uvijek se pitam: jel treba to meni, kaj ne bi mogao kupiti vina koliko mi treba i bok, bez muke... I uvijek se počnem smijat kad mi uvijek isti odgovor prođe glavom. Da, ali ovo bu vino kakvo ja želim i kakvo volim piti. Veliki je gušt piti svoje vino. A ak bum pil, pil bum svoje vino, pil bum malo, al' pil bum dobro! Zato je gnojidba najsmješniji dio posla. Naravno da je sve lakše raditi u društvu pa tako i mi.

Pa kad dođe vrijeme prskanja, a prije toga treba narašlu lozu pod žicu staviti da mogu doći do grozdova koji se vide skoro od prvog dana, pratit ih kako rastu, debljavaju se, mijenjaju boju... Svaki tjedan je nekaj novo kako se jesen približava.

Igor Petek, FSR Kaptol

Oj, vinograde, radosti moja!

Možda se sve ovo čini kao puno posla. A ono, i je i nije. Samo 300 trsova. A kak dela onaj koji ima 3000 ili 30 000? Davno sam ja čuo od starih: "Vinograd treba slugu, a ne gospodara." I to je živa istina. I to je jedina istina. Ima dana kad mi se čini da je previše posla, a mene premalo, ha-ha! No, davno sam se prestao uzrujavati jer (još jedna poslovica) "Dal bu Bog, svega bu, samo nas ne bu." Bude dovoljno vremena za sve obaviti, samo se treba posla primiti.

Pokositi travu uvijek izgleda kao nemoguća misija, ali ne mogu ostaviti da mi vinograd liči na šikaru. Treba napravit sve ili ništa. I nikad nisam kosio duže od pol dana, kad sam se napokon odlučio posla primiti. I tako, uvijek ima posla u vinogradu. Ako se sve na vrijeme napravi, to čak počinje ličiti na igru.

Ponekad treba pogled dignuti i prema nebnu, zamoliti ga koji put da ne dođe tuča, da ne bude suša, da u rujnu bude sunčano... Tak, nije sve u motici.

Ali, kad dođe vrijeme berbe, a to je uvijek veliki događaj, i beru svi. Jedan dan kod jednog, drugi dan kod drugog, i to je uvijek veselje i radost, ima smijeha i one prave zabave - to su dani kad se ljudi druže intenzivno, a nisu se vidjeli neko vrijeme jer svatko na svom poslu bio je. Uživam ići u berbu, na stranu onaj teški dio, to su dani kad se muka isplaćuje. Slatko i bogato. I nije samo vlasnik vinograda veseo, ne, svi su. Jer, kad zima zaškripi, čaša dobrog vina puno znači, uči u klet i natočiti si malo vina, iz svake bačve samo po prst, probati i uživati. Ne zovu vino naši stari uzalud "Božjom kapljom". Često sam ih čul govoriti: "Puno je muke uloženo, ali se isplatilo, Bog nas pozivi!"

Jesen je. Vinogradi su bogati plodovima. Vrijeme je berbe. Iz onoga malog sjemena koje smo posijali sada su izrasli plodovi. I mi smo pozvani da donosimo plodove, plodove za život vječni. Svi se mi nalazimo u Božjem vinogradu. I nas je Bog zasadio da mu budeemo na radost, da rodimo mnogo roda, da ga proslavimo. Da bismo mogli to ostvariti Isus nam upućuje svoju Riječ: "Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda" (Lk 15,5). Bitna je povezanost između trsa i loze. Loza prima sve od trsa, samo je potrebno da ostane s njim. Mi smo povezani s Isusom slušajući i vršeći njegovu Riječ, kroz molitvu i sakramente.

s. Marija Klara od Djeteta Isusa

Iz sakramentalnoga života crpimo hraniće sokove za naš duhovni rast u vjeri i ljubavi. Gdje god bili, rastemo zajedno, povezani s Isusom u ljubavi vršeći njegove zapovijedi i živeći svoje poslanje koje nam je Otac povjedio. Lozu je potrebno i obrezivati. Zato se i mi svakodnevno borimo protiv svojih loših navika, mana i pogrešaka koje žele spriječiti naš duhovni rast.

Moramo dati sve od sebe, a ne očekivati da Isus umjesto nas sve učini. Nama je dana sloboda izbora. Prihvatići i živjeti ili odbaciti i usahnuti. Ne bojmo se živjeti za Krista! Prihvativimo ga cijelim svojim bićem. Tada ćemo brati plodove koji će obogaćivati naš život. Bit ćemo Bogu i jedni drugima na radost.

Radujem se što mogu rasti ovdje, u vinogradu Gospodnjem u Požegi. Radujem se svojim prvim zavjetima i molim Isusa da budem sve više povezana s njim da urodim bogatim plodovima, a posebno plodovima siromaštva, poslušnosti, čistoće i klauzure.

Druge je radosti

O savršenom veselju kako ga je živjela sv. Elizabeta Ugarska

"Dok su jednog zimskog dana išli izdaleka prema svom samostanu uz put su razgovarali. Tema je bila što bi to bilo savršeno veselje..." (dijalog sv. Franje i brata Leona)

Citajući životopis sv. Elizabete Ugarske u svakome retku možemo prepoznati da je ta svetica svojim životom napisala najljepšu himnu ljubavi, no jednako se tako pitamo što bi se u Elizabetinom životu moglo prepoznati kao "savršeno veselje"?

Krenimo redom. Njezino osobito poslanje bilo je pokazati svijetu kako kršćanska ljubav nije samo jednostavan pothvat dobrotvornosti, već kako se ona mora suobličavati Kristovoj ljubavi, a to je križ. Svako kršćansko djelovanje mora nositi taj Kristov biljeg, a u Elizabetinu životu ono dobiva doista životan smisao jer je, pokazujući svoju vjeru djelima, neprestano napredovala u Pavlovim riječima: "Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist. A što sada živim u tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene." (Gal 2,20)

Elizabeta je od najranije mladosti, kao zaručnica tirinskog grofa Ljudevita, imala prilike okusiti svu raskoš života na dvoru. No, nju to nimalo nije fasciniralo. Kad god je mogla, izbjegavala je svečanosti i gozbe, priskrbljujući si tako ogovaranja i ponižavanja, jer je plemstvu bilo nezamislivo da se njihova grofica ponaša kao obična žena iz puka. Unatoč nerazumijevanju okoline koje ju je sigurno boljelo, Elizabeta je iz ljubavi prema Raspetome imala zacrtan cilj i živo je čeznula ostvarivati ga: na svaki dostupan i izvediv način pomoći

najsiromašnjima, najbolesnjima, najodbačenijima. U njima je vrlo jasno prepoznavala Krista Raspetoga, odbačenoga i napuštenoga i nije puno dvojila treba li tim ljudima iskazati milosrđe; njoj je onaj najspravniji razlog bio jedini: zbog Ljubavi Kristove!

Mogli bismo zaključiti da je to bilo ono najizvrsnije čime je Svetica ispunjavala Božji naum i u čemu je nalazila ispunjenje. Da, bilo je, ali dobro znamo što je Brat Franjo rekao bratu Leonu: "Ne, ni u tome nije savršeno veselje". U čemu ga onda pronaci?

Vjerujem da će nekoliko događaja iz njezina kratkog života, ali Bogom vrlo ispunjena, usjeti barem djelomično opisati i objasniti ovu tako prisutnu, a tako neizrecivu stvarnost.

Kada su joj, dok je pod srcem nosila treće dijete, kćer Gertrudu, javili da joj je ljubljeni muž Ljudevit u Italiji umro od zarazne bolesti, Elizabeta je skoro umrla od velike žalosti i boli. Ni radost zbog skorog rođenja djeteta nije joj mogla odagnati crne misli. Njezin ujak Egbert, nadbiskup u Bambergu, vidjevši veliku bol svoje nećakinje, isposlovao je da Ljudevitovo tijelo prenesu u Njemačku, kako bi se Elizabeta mogla pomoliti nad njim. A ona, unatoč prevelikoj boli, izriče ovu molitvu: "Gospodine, zahvaljujem ti što si mi u svojem milosrđu darovaš žuđene posmrtnе ostatke mojega supruga. Ti znaš da Ti, koliko god sam ga silno ljubila, ne zavidim što si ga uzeo k Sebi. Kada bih ga mogla ponovo imati, ne bih žalila ni cijeli svijet izgubiti, ali protiv Tvoje svete volje ne bih ga ni od smrti otkupila. Preporučujem njega i sebe Tvojoj milosti i neka se nad nama vrši Tvoja volja!"

željela njezina duša

Još nam jedan događaj vrlo jasno prikazuje da je Elizabeta željela samo prepoznavati i vršiti Božju volju. Nije se zamarala promišljanjima što bi koji pothvat trebao značiti i koji će učinak proizvesti. Ona je samo vjerno osluškivala Kristov glas u svome srcu i slijedila ga. Poslije muževe smrti plemići su Elizabetu otjerali iz zamka i oduzeli joj sve plemićke posjede. Ona podje u grad koji je bio smješten ispod dvorca i useli se u bijednu kućicu u dvorištu gostonice. U toj kući provede ona svoju prvu noć u progonstvu s velikom radošću."

Mnogi su je, koji su joj u svojim skućenim shvaćanjima željeli dobro, nagovarali da se ponovo uda, da napusti siromaštvo i vrati se na raskošne dvorce, no Elizabeta im je odgovorila da ima dva vrlo jaka razloga zbog kojih to nikako nije moguće: prvi je neugasla ljubav prema pokojnome suprugu, a drugi, još

važniji, želja da dušom i tijelom pripada Kristu i da u Njegovo ime do kraja života živi za siromahe.

Ostvarenje te želje bilo joj je omogućeno kada su joj isplatili neku vrstu muževe ostavštine: dobivenim novcem izgradila je bolnicu za najsiromašnije bijednike Marburga i okolice. Tu je Elizabeta vjerno služila patnike, gledajući u svakome od njih Krista na Križu. Na razvitan njezine male družbe bolničarki u duhovnu zajednicu svakako je velikoga utjecaja imao dolazak franjevaca u taj njemački kraj. Formalno su ustanovile duhovnu laičku zajednicu, a njezin duhovnik i isповjednik Konrad Marburški napisao im je Pravilo u 12 točaka, od kojih ovdje donosimo 1. točku u kojoj je jasno sažeto ne samo Pravilo te družbe, već smisao Elizabetinog, u patnji i boli radosnog i zahvalnog života: "Strpljivo podnosi da te ljudi podcjenjuju što si se odlučila na dragovoljno siromaštvo!"

Poruka Elizabetina života čovjeku 21. stoljeća jasna je i nedvojbeno: oslobođiti se od privezanosti na zemaljska dobra i staviti svoj život u službu ljubavi i milosrđa, jedino i samo iz ljubavi prema Kristu! Elizabeta nas, poučena Franjinim duhom i slijedeći u njegovim stopama stope Kristove, uči gdje su prave radosti: ne posjedovati, nego biti; dati se preobraziti Duhom Božjim; oslobođen od svega sve moći zagrliti i hvaliti svoga Stvoritelja.

Vjerojatno nam se u mnogim situacijama to čini neizvedivo i nelogično, no neka nas hrabre i potiču sv. Pavao i naš serafski Otac Franjo:

"Sve mogu u Onome koji me jača!" (Fil 4,13); "...piši, brate Leone, u tome bi bilo savršeno veselje!"

Lidija s. Serafina Miler, FSR Kaptol

PRIPREMIMO SE DA ZAPOČNEMO!

Generalna ministra FSR-a, Encarnacion del Pozo, uputila je na blagdan Tijelova ove godine Nacionalnim vijećima FSR-a te međunarodnim vijećnicima Frame i FSR-a pismo u kojem je najavila svečano obilježavanje 800. obljetnice rođenja sv. Elizabete Ugarske. Pozvani smo posvetiti čak dvije godine intenzivnom upoznavanju "naše zaštitnice, mlade supruge i majke, koja nije okljevala preuzeti teške obaveze svoga 'kraljevanja', postižući, ljubavlju i posvećivanjem (u iznimno teškoj situaciji za jednu ženu), poslanje o kojem danas toliko govorimo."

⦿ **Prva godina, od 17. studenog 2006. do 17. studenog 2007.** bit će, zajedno s čitavom obitelji Trećega reda, a podržana i praćena od strane Prvoga reda, posvećena upoznavanju duhovnosti sv. Elizabete.

⦿ **Druga godina, od 17. studenog 2007. do 17. studenog 2008.**, koju će posebno slaviti FSR i Frame, bit će posvećena detaljnijem promatranju svjetovnosti našega poziva, nadahnjujući se našom zaštitnicom.

Slaviti ne znači samo spomenuti se nekog povijesnog događaja, već prepoznati da taj događaj ima duboki i osobito važan smisao za zajednicu koja ga slavi. Stoga je važno da, osim većih framaških susreta, koji će zasigurno biti ispunjeni Elizabetinom ostavštinom, sva bratstva učine od svojih redovitih mjesnih susreta pravo slavlje. Ono nebesko. Da Duh doista čini u nama "i htjeti i djelovati" (Fil 2,13) po primjeru kršćanke opijene Franjinim služenjem u slobodi.

Donosimo ovdje i molitvu sv. Elizabeti. Pripremimo se zajedničkom molitvom kako bismo dostojno započeli s obilježavanjem obljetnice!

Blažena Elizabeta, sveta zaštitnice franjevaca svjetovnjaka, daj da budemo dostojni sinovi i kćeri Franje Asiškoga, kojega si iskreno ljubila i čudesno slijedila.

Svojom majčinskom brigom čuvaj nas od opasnosti bogatstva, oholosti i neposlušnosti, kako bi naše bratsko zajedništvo uvijek bilo čvrsto, a svjedočanstvo vjerodostojno.

Daj da znak spasenja Tau, koji je i naše odijelo, bude slavno utisnut na našim čelima.

Budi nam blizu svojom pomoći i zagovorom, da uvijek radosno i predano služimo siromasima, bolesnima i ugrozenima, i da u njima služimo i prepoznajemo velikoga Kralja.

Učini da u našim srcima poraste razmatranje Gospodina, kako nijedno njegovo stvorenje, bilo s dušom bilo bez nje, ne bi bilo daleko od naših misli i naše pažnje.

Pomozi nam da budemo vjerodostojni mirotvorci. Vodi nas zahtjevnim putem u ovome vremenu koje je u traganju za skladom u svijetu. Učini da nosimo veličinu tvoga primjera, počevši od srca Europe, kao prorocki znak milosti i blagoslova za budućnost.

Amen.

Tijekom cijelog obilježavanja obljetnice duhovna misao o sv. Elizabeti i kratko razmatranje o današnjem konkretnom životu franjevaca svjetovnjaka bit će mjesечно objavljivana na web stranici www.ciofs.org.

RASVIJETLI MOJE SRCE

**FRANJEVAČKI HOD
ZAGREBAČKOG I OSJEČKOG
PODRUČNOG BRATSTVA FRAME
Zagreb (Kozari Bok) - Karlovac
24. srpnja - 5. kolovoza 2006.**

U samim počecima regionalizacije, kad više ne možemo govoriti o provincijama, ujedinile su se ovčice Osječkog i Zagrebačkog područja da bi pod geslom "Rasvijetli moje srce" odmarširale do Asiza. Okupili smo se na Kozari Boku gdje smo se počeli upoznavati, s programom i međusobno, odmorili se, naslavali i krenuli dalje. Do Karlovca smo se zaustavljali u Velikoj Gorici, Kravarskom, Pokupskom, Glini, Gvozdu i Vojniću. Gdje god se vesela družina pojavila, bili smo lijepo primljeni i ugošteni. U Karlovcu smo odsjeli u učeničkom domu, a u svim ostalim mjestima bili smo pod krovom osnovnih škola.

Na hrvatskom teritoriju je dnevni red svaki dan bio više-manje isti. Već su rano ujutro vreće za spavanje morale biti prazne (milom ili silom), a oni pomalo razmaženi su morali ispuhati svoje madrace kako bismo mogli cjelokupnu prtljavu što je prije moguće dostaviti do idućeg odredista. Žurili smo i s doručkom kako bismo što prije mogli krenuti. Sve do ručka bili smo bez doma, kao Franjo: lagana šetnjica kroz prirodu, pjesma, molitva, bratsko druženje; veselija atmosfera pri prolasku kroz naselja gdje smo uveseljavali stanovnike koji su pak svojim reakcijama i nas uveseljavali! Negdje otprilike na pola puta imali smo molitvu i drugi doručak, uglavnom u prirodi. Okrijepa i duhu i tijelu...

Između ručka i duhovnog programa dano nam je vrijeme za odmor koje je svatko koristio na svoj način. Neki su spavali, neki se krijeplili kavom, neki se družili, molili, čekali u

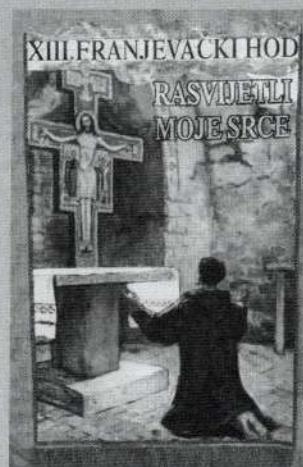
redu za tuširanje... Ali bilo nam je prekratko. Za rad po grupama smo najčešće birali mjeseta u prirodi. Budući da je moto ovog hoda bio "Rasvijetli moje srce", razmatrali smo Franjinu molitvu u kojoj se javljaju te riječi, likove s Križa koji mu je progovorio dok je to molio i evanđelje o slijepcu koji je progledao. Poziv za misu je slijedio uglavnom kad smo se zagrijali i uveli u temu dana, ali morali smo ostaviti rad i zajedno se uputiti prema mjestu slavlja. A i po završetku mise nas je bilo teško otjerati na večeru jer pjesme i plesa nikad dosta! Onima kojima ni ples ni šetnjica od dvadesetak kilometrića nisu bili dosta, a takvih je bilo, u ponudu se uvrstio i nogomet. I kako onda jednoj žalosnoj i šokiranoj bakici objasniti da nas nitko nije maltretirao, da nam tih stotinjak kilometara autobusi nisu bili uskraćeni nego smo izabrali pješačenje?

Bilo je teško otpremiti nas na spavanje, dani su bili prekratki za ostvarenje svih naših ideja, ali odmor je bio priprema za iduci dan.

Pri prijelazu iz prvog u drugi dio Hoda imali smo pokorničko bogoslužje, nastojali smo se pripremiti za ispovijed kako bismo što bolje ocistili dušice za potpuni oprost. Vrijeme predviđeno za razmatranje u osami kao i sam

sakrament isповједи провели smo u velikom gradskom parku u Karlovcu. Bijaše to ugodni ambijent za razmatranje ne baš ugodnih detalja naših života.

Talijanski dio hodočašća također je bio lijep. A kako i ne bi kad smo boravili na mjestima koja su sv. Franji bila u srcu. Ali, ako pitate framaše, najviše njih će priču početi s dogajajem na trgu kod Marije Andeoske... Svi naši pokušaji da podijelimo svoju radost sa stotinama framaša iz cijelog svijeta bili su neuspješni. Jedni drugima smo je još i umnožavali! Pripremali smo se za predstavljanje... Svaka grupa pod svoje dvije zastave: zastava Hoda i zastava države. Nakon najave s pozornice, grupa ljubi zemlju na početku trga i s nekom svojom pjesmom ga pretrčava da bi se zagrlili s framašima koji već čekaju s druge strane... Što dalje vrijeme odmiče, grupe se skupljaju, trg postaje tjesniji. Ma nije važno, glavno da je za ples bilo dovoljno mjesta! Malo tko je razumio pozdrave i govore s pozornice, ali znamo bitno: dobrodošli smo. Nestripljivo smo čekali vrhunac slavlja, otvaranje Porcijunkule za naš ulazak. Svrstani u četverored i zaliveni kišom koja se šalila s nama prestajući na mahove, smirivali smo dojmove pokušavajući se pripremiti za potpuni oprost. Ne znam kako ostalima, ali meni je to vrijeme provedeno u Porcijunkuli bilo prekratko za bilo kakvu

molitvu. No bio je dovoljno samo se naći na tom mjestu i ostaviti srce da ono moli. Pokupila sam ga nazad tek sutradan... Na izlasku nas je pozdravilo sunce, pokazalo nam kako je dan vedar i blistav nakon što se okupa, kao i duša. Bili smo čišći nego ikad u životu!

Malo što može zasjeniti taj doživljaj, zato smo i pješačili da se odvojimo od svijeta i obratimo za potpuni oprost. I dalje smo bili oduševljeni mjestima gdje smo bili i osobnim

raspoloženjima vezanim za njih... Tko ne bi osjetio blizinu Božju u Svetom Damjanu, u Grecciu, u bazilikama sv. Franje i sv. Klare, osobito na La Verni? Bog se javlja u tišini, a na La Verni ju je bilo najlakše pronaći. Meni je jedino bilo žao što je Marš tako kratko trajao. Nisam bila jedina... Teško se vratiti kući nakon takvog iskustva! Ali stalno su nam ponavljali da to nije život, da je prelako biti drugaćiji, puno lakše nego među društвom... Najljepše što sada mogu reći na račun kratkog trajanja je to da nemam mira, srce mi gori i želim da prođe godina kako bih mogla sudjelovati na idućem!

Ovaj Marš, prvi na kojem sam sudjelovala, bio je najplodonosnija duhovna obnova u mom životu. I drugi framaši će to reći za sebe, pitajte ih.

Ivana Maršić, Frama Vinkovačko Novo Selo

FRANJEVAČKI HOD PRIMORSKO-ISTARSKOG PODRUČNOG BRATSTVA FRAME Rijeka - Zadar - Šibenik - Međugorje 29. srpnja - 6. kolovoza 2006. g.

Zahvaljujući novom ustroju Frame ove godine krenuli smo na Franjevački hod unutar našeg novog područnog bratstva koje se proteže od Istre pa sve do Primorja. Bili su tu framaši s Krneva, Trsata, Žabice, Pehlina te naši dragi prijatelji framaši iz Splita.

Završetak našeg Hoda je bio na festivalu mladih u Međugorju koji je okupio oko trideset tisuća mladih iz pedesetak država pod geslom "Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi".

Naš prvi područni Franjevački hod, pod geslom "Rasvijetili moje srce", počeo je 29. srpnja okupljanjem u svetištu Gospe Trsatske i zajedničkom molitvom ispred kipa Ivana Pavla II. Poslije molitve, ostavili smo Rijeku i autobusom krenuli put Zadra otkuda smo započeli svoj hod. Sa Zadrom smo se oprostili taj dan i krenuli na put do Sukošana. Čekalo nas je 11 km koje smo morali ostaviti iza sebe. Šetajući uz zadarsku obalu, navečer smo stigli do škole u Sukošanu. Povečerali smo, upoznali se s našim radnim grupama te otišli spavati.

Drugi dan ustajanje je bilo već u 4h. Krenuli smo s molitvom na ustima u 5h. Naš današnji zadatak bio je doći do Sv. Filipa i Jakova. Ta dionica bila je najteža i morali smo propješati 20-ak kilometara. Bilo je dosta naporno i neki su pomalo već htjeli odustati, ali, naravno, uvijek su tu bili dragi framaši koji su spremno pomogli svom bratu, sestri da izdrži. Treći dan hoda, u ponedjeljak, išli smo putem od Pakoštana do Pirovca 18 km. U Vodice smo došli oko 22h. Četvrti dan smo išli na naš završni dio puta do Šibenika odakle smo oko 16h krenuli put Međugorja. Tamo smo stigli točno na početak susreta. Svakog je obuzeo odmah neki mir i zadovoljstvo čim smo stigli. Bili smo na krunici i misi zajedno s mnoštvom mladih. Poslije mise smjestili smo se u naš

novi dom - u "Kuću providnosti". O Međugorju se ne treba puno pisati, tko je bio na Festivalu mladih znat će kako nam je bilo. Molitva i svjedočanstva, tisuće mladih stopljeni u jedno. Svi s jednim ciljem: da budu što blize Bogu.

Posljednji dan Marša, u subotu, posjetili smo Mostar. Tamo smo imali priliku probati neke specijalitete bosanske kuhinje kao što su čevapi. Mostar nas je sve oduševio svojom ljetopotom, no brzo smo se morali vratiti u Međugorje kako bismo stigli na misu. Nakon mise uslijedio je veličanstven oproštaj uz pjesmu gdje su tisuće mladih iz raznih zemalja slavili Boga i jednoglasno pjevali pjesme s tog susreta. Oprostili smo se od Međugorja misom na brdu Križevac.

Hvala svima koji su nam omogućili da ostvarimo ovaj Franjevački hod, a posebno framašima koji su veselo koračali stazom života.

Marko Mihajić, Frama Rijeka-Krnjevo

FRANJEVAČKI HOD
SPLITSKO-DUBROVAČKOG I
ŠIBENSKO-ZADARSKOG PODRUČJA
Stankovci - Perušić - Karin
30. srpnja - 2. kolovoza 2006.

I ove je godine organiziran Franjevački hod. Iako ukupno deveti, prvi je po novom područnom ustroju. Na Hodu je sudjelovalo šezdesetak framaša iz Splitsko-dubrovačkog i Šibensko-zadarskog područja. Iako malo kraci no obično, sadržajem i kvalitetom nije zaostao za prošlima.

Hod je započeo u Stankovcima, malenom mjestu u zadarskom zaledu gdje su nas mještani i župnik fra Božo zaista divno dočekali. Atmosfera je bila odlična, mnoštvo mladih koji zajednički radošno pjevaju i veličaju Gospodina, a Bogu hvala, ni hrane i pića nije nedostajalo. Ujutro smo preko brda krenuli u Perušić gdje smo i stigli malo prije podne, te nakon ručka i odmora kombijima pošli na kupanje. Trećeg dana čekala nas je posljednja dionica do samostana u Karinu, koju smo uz Božju pomoći i prešli. Iako uz mnogo znoja i napora svi smo stigli na konačno odredište, neki doduše u kombiju zbog iznemoglosti i iscrpljenosti.

Ove godine odabrali smo Karin kao naš cilj zbog posebnog i velikog događaja. Naime, na sam blagdan Gospe od Anđela zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda posvetio je crkvicu

i otvorio franjevački samostan sagrađen još u 15. st., a porušen u Domovinskom ratu. On je sada ponovno obnovljen i blagoslovjen. Na svečanom misnom slavlju i mi framaši smo aktivno sudjelovali.

Ovogodišnji Hod je bio jedan od onih događaja koji se u životu rijetko pružaju i zauvijek ostaju u pamćenju i u srcu. Boraviti četiri dana među toliko mladih ljudi i sa svakim se osjećati kao dobar prijatelj zaista je divno. Rana zora kad bi ustajali, doručak uz prve zrake sunca te hodanje po užarenom asfaltu bili su ispunjeni zajedništvom i srećom. Unatoč ogromnom naporu i visokim temperaturama svi smo stigli na cilj zahvaljujući bratskoj ljubavi i nesebičnosti koja nas je sve podizala i vodila. Trenuci odmora, kupanja, zabave i rekreativne igre bili su ispunjeni bratskom blizinom, radošću i veseljem. Gdje god bismo došli, naše zajedništvo i sreća privlačili su znatiteljne mještane koji su uživali u našim pjesmama, igrama i izvedbama...

Najupečatljiviji dio bile su svete mise i bдijenje, ispunjeni složnim i osjećajnim pjevanjem šezdesetak grla, uz svijeće u samostanskom vrtu, koje su pridonosile osjećaju duševnog mira i pripadnosti bratstvu Franjevačke mladeži, a ponavljise Isusu.

Mislim da je na ovom Hodu Bog doista "Rasvijetlio moje srce" što je i bilo ovogodišnjeg Hoda. Poznanstva i divna prijateljstva s njega još traju i vjerujem da će tako biti i dalje, a ono što sam ja doživio, želim da svaki pojedinac jednom dozivi.

Andrija Babic, Frama Runovići

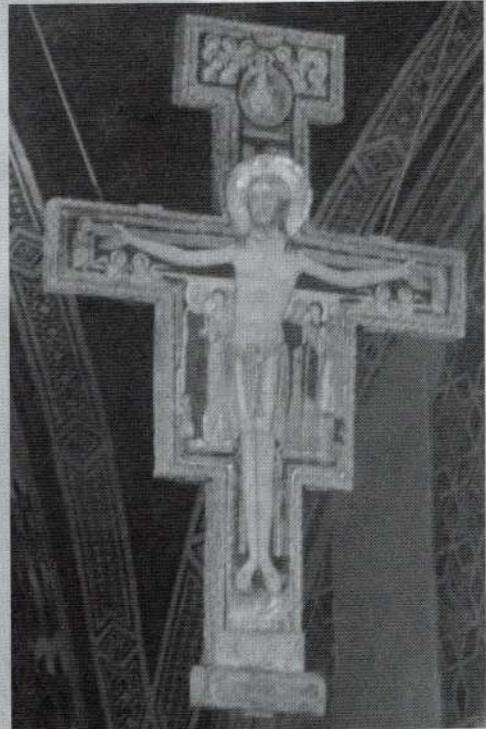
KRIŽ U CRKVI SV. DAMJANA U ASIZU

Povijest križa crkve sv. Damjana

Ovaj lik raspetoga Isusa u XII. stoljeću naslikao je nepoznati umbrijski slikar koji je, sudeći prema snažnom sirskom utjecaju koji se na djelu prepoznaje, najvjerojatnije bio neki doseljeni sirski monah. Naslikan je na platnu zalijepljenom na orahovu dasku. Visok je oko 190, širok oko 120, a debeo oko 12 cm. Više je nego sigurno da je bio naslikan za oltar crkve sv. Damjana, jer se u to vrijeme Presveto Otajstvo nije čuvalo u crkvama koje nisu župne, a osobito ne u onima koje su poput ove bile napuštene i razrušene. Godine 1257. klarise su napustile crkvu sv. Damjana seleći se u samostan sv. Jurja te sa sobom ponijele i križ kojega su brižno čuvali punih 700 godina. U Velikom tjednu 1957. g. prvi je put nakon tolikih stoljeća iznad obnovljenog oltara kapele sv. Jurja u sklopu bazilike sv. Klare ponovno izložen javnom štovanju vjernika.

Ikona preobraženog Krista

Istočnim kršćanima ikona predstavlja živog Boga, pa dolaskom u njegovu bližinu djelovanjem Duha Svetoga ulaze u osobni susret sa svetim. Svetodamjanski je križ, dakle, osobni susret s preobraženim Kristom - Bogočovjekom. Križ govori o smrti, uskrsnuću i uzašašcu u nebesku slavu. On izražava cijelo Kristovo Vazmeno otajstvo. On nas poziva da mu stupimo sa životom i življenjem vjerom, kako je to činio i sv. Franjo. U Ivanovom je evanđelju Kristova spasiteljska smrt prikazana u uzvišeno i veličanstveno, a ovaj nam križ upravo to želi pokazati. Ne iznenađuje nas što je sv. Franji nadah-

nuće za život bio upravo ovaj križ s kojega mu Krist progovara: "Idi i popravi moju Crkvu..."

Kristov lik

Cijelom ikonom dominira Kristov lik i to ne samo zbog svoje velicine, nego i zbog svjetlosti koja iz njega izlazi i rasvjetljuje sve ostale likove. "Ja sam svjetlo svijeta. Tko ide za mnom, neće hoditi u tami, nego će imati svjetlost života" (Iv 8,12). Krist stoji uspravno, njegovo tijelo je prikovano, a oči su mu otvorene, On

križ sv. Damjana

gleda u svijet koji je spasio. Živ je i vječan. Jednostavna tkanina pokriva njegovo tijelo, označavajući tako i Velikog svećenika i Žrtvu. Prsa, vrat i leđa su mu vrlo snažna, on daje svojim učenicima snagu novog stvaranja (Iv 20,23). "On dahne u njih" (Iv 20,22). Izvorni grčki tekst podsjeća na trenutak stvaranja (Post 2,7). Preko Isusova lica se pojavljuje sjena jer je aureola i lice nakošeno i izbočeno iznad podloge. Kristova ljudskost prikrije pravu slavu Riječi koja prebiva u Božjem nedostupnom svjetlu.

Medaljon i natpis

Uzašače je prikazano unutar ovog crvenog kruga. Krist lomi krug držeći zlatni križ koji predstavlja njegovo kraljevsko žezlo. Odjeća mu je zlatna što izražava njegovu veličanstvenost i pobjedu.

Ogrtač mu je crven što označava njegovo kraljevanje i vladanje obilježeno ljubavlju. Anđeli mu izriču dobrodošlicu u nebo. IHS su prva tri slova imena Isus. Mala vitičica iznad ukazuje da je to kratica. NAZARE znači Nazarećanin, REX znači kralj, a JUDAEORUM znači židovski, kako i stoji u Ivanovom evanđelju: "Isus Nazarećanin Kralj Židovski" (Iv 19,19).

Očeva ruka

Unutar polukruga na samom vrhu ikone "Onaj kojega oko nije vidjelo" se objavljuje blagoslovom. Ovaj je blagoslov dan Božjom desnom rukom s ispruženim prstima koji označavaju Duha Svetoga. Otac svima daje dar Duha Svetoga posredovanog Kristovom mukom.

Istinski trs

Oko križa se vide kaligrafske vitice koje mogu označavati "istinski trs", "Ja sam trs, vi loze..." (Iv 15,5), "Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje" (Iv 15,13). U dnu križa

postoji detalj koji liči na stijenu, simbol Crkve. Okvir od pozlaćenih školjki simbol je vječnosti - otajstvo skriveno u neizmernom je beskraju mora vječnosti otkriveno.

Marija i Ivan

Kao i u Ivanovom evanđelju, Marija i Ivan su smješteni jedno uz drugo. Bijeli Marijin ogrtač označava pobjedu (Otk 3,5), očišćenje (Otk 7,14) i pravedna djela (Otk 19,8). Ukrasi na ogrtaču označavaju milosti Duha Svetoga. Gornja haljina je tamno crvena i izržava snažnu ljubav, a donja haljina plavom bojom označava Škrinju zavjetnu (Iz 26,1-4).

Marijina lijeva ruka je uzdignuta do obraza, što je izraz prihvatanja i ljubavi prema Ivanu. Desnom rukom pokazuje na Ivana čime objavljuje prihvatanje Kristovih riječi: "Ženo, evo ti sina" (Iv 19,26). U tom trenutku krv iz Kristova boka kaplje po Ivanu.

Ivanov ogrtač je ružičaste boje koja označava vječnu mudrost, dok mu je tunika bijela - čistoća. Njegov položaj između Isusa i Marije dolikuje učeniku koji je od njih oboje ljubljen. On gleda u Mariju "Sine, evo ti majke", ali pokazuje na Krista.

Brojevi

Na ikoni se nalaze 33 lika, 2 predstavljaju Krista, 1 je ruka očeva, 5 većih likova, 2 manja lika, 14 anđela, 2 nepoznata lika uz Kristove ruke, 1 dječak, 6 nepoznatih likova u podnožju križa i pijetao. Ima još 33 glave od čavala uzduž okvira od školjki i još sedam oko aureole. Znakoviti brojevi godina Isusova života i darova Duha Svetoga, te svetih sakramenata.

VEĆI LIKOVI

Marija Magdalena

Položaj Marije Magdalene uz samog Isusa govori o važnosti ove biblijske osobe. I njezina se lijeva ruka, poput Marijine, nalazi na obrazu i na taj način povjerljivo obznanjuje "Uskrsnuo je". Odjeća joj je grimizna, što je simbol ljubavi, a plavi plasti to dodatno naglašava.

Marija Kleofina

Neki autori tvrde da je ona majka Jakovljeva. Ona nosi plasti boje zemlje, što označava poniznost, a njezina zelena haljina upućuje na nadu. Njezina zadivljenost Kristom označena je gestom desne ruke.

križ sv. Damjana

Stotnik iz Kafarnauma

U ruci drži komad drveta koji upućuje na zgradu sinagoge koju je izgradio (Lk 7,1-10). Dječak koji mu izviruje preko ramena jest njegov sin kojega je Isus izlijeo. Još tri glave koje se naziru iznad dječaka govore: "I povjerova on i sav dom njegov" (Iv 4,53). Drži uzdignut palac i dva prsta koji simboliziraju Presveto Trostvo, dok dva skupljena prsta označavaju otajstvo dviju naravi u Kristu: "Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji" (Mk 15,39).

OSTALI LIKOVI

Longin

Rimski vojnik koji je kopljem probio Isusov bok (Iv 19,34).

Stjepan

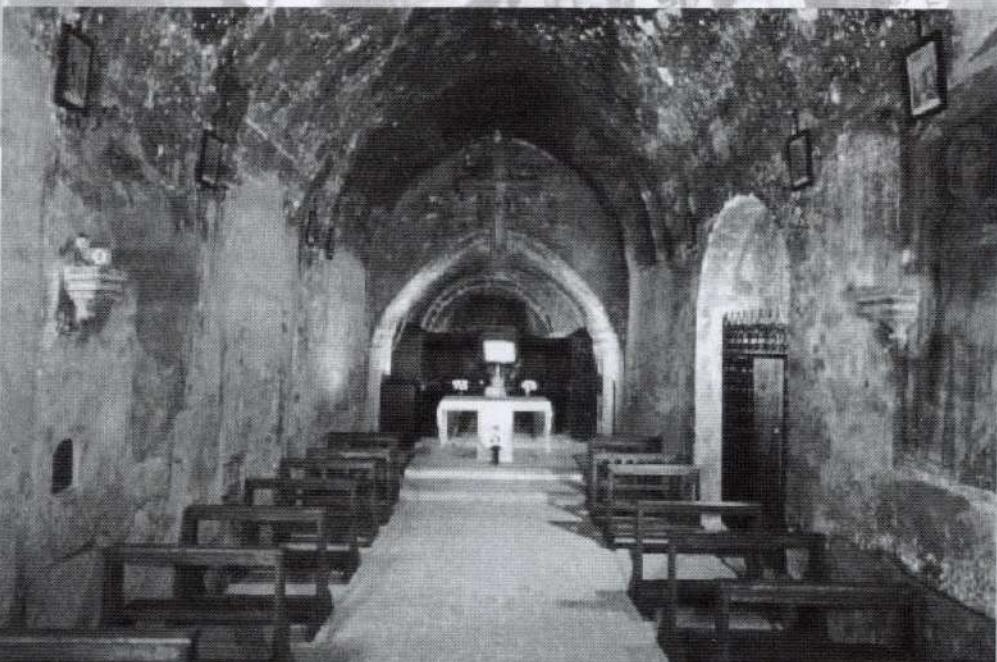
Tradicija daje ime vojniku koji je, nakon Isusove riječi: "Žedan sam" natakao na izopovu trsku sružvu natopljeni octom i primakao je njegovim ustima (Iv 19,28-30).

Nepoznati sveci

U podnožju križa nalaze se likovi šestorice svetaca za koje se prepostavlja da bi mogli biti sv. Damjan, Rufin, Mihael, Ivan Krstitelj, Petar i Pavao, svi zaštitnici crkava na području Asiza. Sv. Damjan zaštitnik je crkve u kojoj se križ nalazio, a sv. Rufin je zaštitnik grada. Ovaj je dio ikone toliko oštećen, da se likovi ovih svetaca ne mogu sa sigurnošću identificirati.

Začuđeni anđeli

Ispod Isusovih probodenih dlanova smještena su dva para anđela koji živo razgovaraju o prizoru kojega gledaju. "Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao Sina svoga Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne; nego da ima život vječni" (Iv 3,16).

Grob

U pozadini Isusovih raširenih ruku, izduženim tamnim četverokutom uprizonen je prazni grob. Krist je živ i stoji ispred groba. Crvena boja ljubavi nadvlačava crnu boju smrti. Izrazi lica dvojice nepoznatih svetaca koji se nalaze uz Isusove ruke odražavaju vjeru. Možda bi to mogli biti Petar i Ivan koji dodoše na grob (Iv 20,3-9).

Pijetao

Prisutnost pijetla ponajprije podsjeća na Petrovo zatajenje i gorko plakanje (Iv 18,27). Potom, pijetao proglašava novu zoru i "svjetlost istinitu" Kristova uskrsnuća (1Iv 2,8). "A vama koji se Imena moga bojite sunce pravde će ograničiti sa zdravljem u zrakama" (Mal 3,20).

Oblik križa

Oblik križa je izmijenjen kako bi omogućio umjetniku da uključi u njega sve sudionike drame Kristove muke. Pažljivo promatrajući možemo uočiti kako vodoravna greda križa lagano visi na lijevu stranu što govori o lijevom razbojniku koji je s Isusom bio raspet, dok je desna strana lagano podignuta podsjećajući nas na desnog razbojnika, tradicionalno zvanog Dizma, koji je pokajavši se ušao u nebo. "Danas će biti sa mnom u raju" (Lk 23,43).

priredio: fra Robert Perišić

"Stopama sv. Franje u izgradnji mira"

Četvrti svjetski susret mladih "Mladi prema Asizu" i ove je godine, od 6. do 13. kolovoza u gradu sv. Franje, Asizu okupio veliki broj, 600-tinjak mladih iz 28 zemalja svijeta, koji su u tjednu prepunom molitve, pjesme, radosti te novih poznanstava i iskustava produbili svoje poznavanje života sv. Franje. Naravno, kao i svakog puta dosada, prema Asizu je krenula i hrvatska 'ekspedicija', koju je vodio fra Miljenko Hontić, a sačinjavali su je mladi iz Zagreba, Novog Marofa, Madžareva i drugih mjesta. Teško je reći sto će nam se iz tog našeg zajedničkog tjedna najviše urezati u sjećanje, jer smo na kraju svakog dana u svojim srcima tražili mjesto za prekrasne uspomene i dojmove kojih je zaista bilo mnogo.

Ipak, kad bismo napravili kratak rezime, svakako treba spomenuti sveta mjesta koja smo posjetili tijekom boravka u Asizu i na kojima smo redovito slavili Euharistiju, molili Jutarnju, slušali predavanja i aktivno sudjelovali u njihovim analizama. Bili smo tako u bazilici svetog Franje, bazilici Marije Andeoske, bazilici svete Klare, crkvi svetog Damjana, na La Verni i u samotruštu Carceri. Također, jedan dan bio je rezerviran za cijelodnevno hodočašće u Rim i Vatikan, gdje smo prisustvovali audijenciji kod Svetog oca u dvorani Pavla VI. Papa Benedikt XVI. tako je posebno pozdravio i nas mlade te nam poručio da ne posustajemo u nastojanju da budemo svjedoci kršćanske vjere u svijetu i glasnici Radosne vijesti u ova otuđena vremena. Nakon toga imali smo jedinstvenu privilegiju da posjetimo prostorije Radio Vatikana, a poslijepodne smo proveli u razgledavanju Vječnog grada.

Asijski tjedan nas je pod gesmom 'Franjo - čovjek mira' također potaknuo na zajedništvo u molitvi za mir u svijetu, što je posebno istaknuo i general reda franjevaca konventualaca o. Joachim

Giermek tijekom svete mise koju smo slavili u Gornjoj bazilici. Sve u svemu, bogatiji smo za neprocjenjivo novo iskustvo koje će nam pružati veliku duhovnu snagu i inspiraciju kada nas u budućnosti snađu novi životni izazovi i prepreke.

Vladimir Zrinjski, Frama Novi Marof

FRANJO,

Asiz, 25. - 29. kolovoza 2006.

Ove godine održan je IV. europski kongres Franjevačke mlađe - Frame. Prvi takve vrste bio je u Španjolskoj 1999., drugi po redu u Portugalu 2001., a treći u Hrvatskoj i Sloveniji 2003.

Ovaj IV. europski kongres Frame je od 25. do 29. kolovoza ugostila Frama Italije. Grad domaćin bio je Asiz. Odabir mjesta održavanja kongresa je usko povezan s Franjinim životom i temom ovogodišnjeg kongresa Frame: "Franjo, od sna do znaka". Asiz je grad gdje je Franjo kao mladić, dok je još tražio svoj identitet, imao san koji je predstavljao završetak njegovih prolaznih, svjetovnih djela, i početak jedne čudesne ljudske i duhovne pustolovine.

Nakana ovog kongresa bila je proći istaknuta razdoblja obraćanja i života poniznog siromaška iz Asiza koji se, slijedeći vlastiti put, rodio za novi život, koji je idući od vlastitog sna postao znak drugima, koji je od svog unutarnjeg obraćanja postao svjedokom Kristove ljubavi u svijetu.

Ovogodišnji kongres sakupio je oko 90 mlađih framaša iz cijele Europe pa su osim domaćina (Italije) na kongresu sudjelovala bratstva iz Portugala, Španjolske, Francuske, Litve, Albanije, Poljske, Slovenije, Bosne i Hercegovine te Hrvatske. Sudionici kongresa bili su smješteni u Kući Tau, a svaki dan bio je ispunjen raznim sadržajem, od svete mise i kateheza do posjeta važnijih mesta iz života sv. Franje. Kongres je imao strukturu putujućeg hodočašća, kako bismo ujedinili

duhovno-formativni rast s posjetima Franjinim mjestima. Tako je tema svakoga dana odgovarala trenucima formacije s mjestima na kojima su se oni održavali.

Prvi 'radni' dan, 26. kolovoza, posjetili smo crkvu i samostan u Sv. Damjanu, gdje smo imali svetu misu i katehezu na temu "Mladost i san u Spoletu". Tu je član talijanskog FSR-a, Eugenio di Giovine, svjedočio o svom snu koji je imao u mladosti a koji je završio puno bolje nego što ga je on sebi mogao zamisliti. Početkom rujna je sa svojom obitelji otišao u misiju u Venezuela. Poslije podne smo posjetili Baziliku Marije Andeoske i Porcijunkulu gdje smo, pod vodstvom don Alessandra Amapanija, povjerenika za mlađe Talijanske biskupske konferencije, u temi "Franjo i Evanđelje" razmatrali poznatu

od sna do znaka

sliku sv. Franje koju je naslikao Cimabue. On je tu istaknuo tri koraka koja su označila Franjin život, a koji su temeljni za svakog kršćanina: slušanje, gledanje i sjećanje.

Idućeg dana slavili smo euharistijsko slavlje u Bazilici sv. Franje. Fra Gianbattista Buonamano, nacionalni duhovni asistent talijanske Frame, je nakon misnog slavlja održao katehezu na temu "Franjino iskustvo Boga kao Oca". Nakon toga smo posjetili Franjino omiljeno mjesto molitve, Carceri, ali i ostala mesta važna za Franjin život u gradu Asizu.

Četvrti dan našega boravka u Asizu bio je rezerviran za odlazak na La Venu, mjesto gdje je Franjo dobio svete rane. Tu je fra Antonio Belpiede imao katehezu na temu "Franjo, Kristov svjedok", a nakon koje smo imali rad u skupini gdje smo iznosili svoja iskustva i razmišljanja o Frami. Na kraju ispunjenog programa svaki od sudionika imao je vremena za osobnu molitvu na ovom posebnom mjestu.

Posljednji dan Kongresa bio je plenum gdje smo mogli čuti i razmijeniti iskustva s drugim nacionalnim bratstvima te sakupiti ideje za naša bratstva. Tako je došlo i vrijeme oproštaja, oproštaja od četiri dana lijepog druženja i novih pogleda na Asiz. Puni doživljaja i novih iskustava radujemo se idućem, petom kongresu koji će biti održan 2009. g.

Krešimir Šarčević, Frama Belisce

Kako uskladiti djelovanje u Frami i obitelj?

Iako mi Frama oduzima dosta slobodnog vremena i potpuna predanost radu u Frami zahtijeva mnoga odricanja, ipak uspijevam izvršiti obveze unutar obitelji i Frame. Moja je obitelj prihvatile moju odsutnost i pruža mi veliku podršku u radu. No, kroz razgovor s drugim framašima doznala sam da neki od njih imaju problema s roditeljima. Problemi nastaju ako nemaju prijevoz pa moraju gnjaviti roditelje, ili ako zbog nekoga susreta moraju izostati iz škole. Rješenje problema je dobra organizacija. Kad roditelji vide naš trud, tada će i oni imati više razumijevanja.

Ljubica Vuković, Frama Podbablje

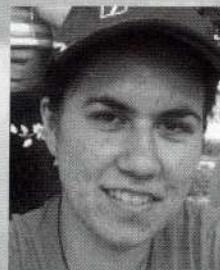
Obitelj je jako važna i ima bitnu ulogu u razvoju mlade osobe. Kao prva zajednica s kojom se susrećemo, ona nas uči temeljnim stvarima života. Kada sam došao na Framu, osjetio sam da sam dobio još jednu obitelj. Frama mi je pomogla prihvati ljudе oko sebe i komunicirati s njima. Ovo vrijeme koje provodimo u Frami i obitelji darovano nam je da od njega učinimo najbolje što možemo za sebe i za druge. Ako se s ljubavlju posvetimo i jednom i drugom, onda nam to neće biti problem.

Filip Mandić, Frama Trsat

Budući da Frama nije hobi ili neki oblik zabave kojim se bavim mjesec dana, pola godine ili godinu, već sredina u kojoj se, okružen s mnogo braće, ostvarujem kao mladić, vjernik i franjevac, ona zahtijeva mnogo vremena. Često nauštrb obitelji, a tako i studija. Naime, svoju nedovoljnu prisutnost u obitelji počinjem ozbiljnije shvaćati tek u zadnje vrijeme, nakon što sam u Frami već 7 godina. Smatram da svatko treba pronaći svoju mjeru koliko će davati obitelji, a koliko Frami. Ja osobno želim više nastojati oko obitelji. I na kraju: pozdrav mami, tati i sestrama ako ovo čitaju! :)

Lovro Sučić, Frama Kaptol

Iskreno smatram da onaj tko daje, mnogo više prima. Istina, nije uvjek lako uskladiti obiteljske, studentske i framaške obveze, no uglavnom u tome nemam problema. Iza mene stoji obitelj koja me u svemu podržava, pa i kad se radi o framaškim aktivnostima, iako kod kuće imamo poprilično posla. Mogu samo reći da baš nemam vremena za "zujanje", ali imam za sve ono što volim i što mi čini zadovoljstvo.

Marija Kovačić, Frama Đakovo

Većina mlađih koja se odluči na franjevački način života dolazi iz obitelji. Neki od njih imaju potporu svojih roditelja koji su prisutni u župnoj zajednici, na radionicama, obećanjima ili pak FSR-u. Moguće je uskladiti djelovanje u Frami sa životom u obitelji. Svako od nas je individuum i to će učiniti na drukčiji način. Postoji ono pitanje "kako". Vjerujem da se svakom dogodilo da u isto vrijeme ima neke obaveze i na Frami i kod kuće. U takvim trenucima ne smijemo zanemariti svoju obitelj. Slagali se naši doma s Framom ili ne, trebali bi naći vremena i za obiteljske stvari. Potrebno je naći ravnotežu i suglasje, davati se i u jedno i u drugo.

To je kao kad uzgajate stoku, a oranica vam je zapuštena. Ali važno je upamtiti i ovo: kad se opredijelimo na život u zajednici i to obećamo pred Bogom, ta zajednica nas treba. Zajednica živi od angažiranosti svih nas. Da bi se uskladio život u Frami i obitelji potrebno je truda i vremena. No nikad ne odustajte. Prekrasno je kad čovjek ima oboje.

Vesna Bunić, Frama Koprivnica

ZALJUBLJENA DO UŠIJU

Intervju sa s. Celinom, klarisom iz Splita

Najveća potreba Crkve u današnjem vremenu su duhovna zvanja. Mnoge hrvatske (nad)biskupije i redovi u Hrvatskoj imaju s tim velikih problema jer "žetva je velika, ali radnika malo". U 15 godina dugoj povijesti Frama je Crkvi u Hrvata dala veliki broj mlađih koji su odlučili Bogu reći DA i prihvatali svećeničko ili redovničko zvanje. Među njima, jedna od framašica s najdužim stažom i redovnica s najkrćim jest s. Celina, koja je upravo kroz bratstvo Franjevačke mladeži Zagreb-Kaptol otkrila ljepotu življenja Evangelijskog po primjeru sv. Klare te je 6. kolovoza ove godine položila svećane zavjete u redu sestara klarisa u Splitu.

1. S. Celina, je li velika razlika u pogledu "iza rešetaka" i onog s vanjske strane?

Ovisi o tome tko gleda. Dakle, o osobi koja je ili nije iz ovoga svijeta. U svakom slučaju, rekla bih, da bi pogled "iza rešetaka" trebao biti dublji i dalji.

2. Tko je bila s. Celina prije dolaska u samostan klarisa? Je li bila ikad zaljubljena do ušiju?

Djevojka koja je pohadala i završila srednju trgovacku i ekonomsku školu, vrlo aktivna s ekologijom, plesom, sportom i keramikom. Voljela je planine, vožnju biciklom i plivanje.

Bila sam u osnutku Frame Zagreb-Siget, animator na Frami Zagreb-Kaptol i u svojoj župi, te predsjednica mlađih Novoga Zagreba kada su se stvari u biskupiji počele buditi, za vrijeme vlc. Marijanu Gradiščaka, tadašnjega povjerenika za mlađe.

I, da, bila sam zaljubljena do ušiju. Lijep osjećaj. U dva navrata ozbiljnije me je pogodala Amorova strelica, pomalo mučno razdoblje jer su bila obilježena ujedno i nutarnjim borbama, hrvanjima da ostanem vjerna pozivu koji sam osjetila kao dijete u devetoj godini. Dakle, niš' od framaških ljubavi. Htjela sam ostati vjerna onome koji me je prvi ljubio i sebe predao za mene - ne mojom zaslugom.

3. Spomenuli smo da ti je Frama bila odskočna daska u prepoznavanju i prihvatanju Božjeg poziva da postaneš klarisa. Je li to doista bilo tako?

Jeee! Htjela sam raditi s djecom ili biti Misionarka ljubavi. Tako sam već poslije osnovne škole htjela otici u samostan, a kako su moji bili protiv ostala sam kod kuće, doslovno - jer ići će školu od časnih. Kojih? Nemam pojma. Povjerila sam se jednom fratu, a on je rekao da će sve srediti. Izgubivši tu školsku godinu narednu sam upisala u trgovacku kako bih sve nadoknadiла i što prije otišla u samostan.

O klarisama sam čula, ali su mi bile daleke i strane. To je bilo sve dok na Framu nije došla jedna klarisa svjedočiti o svom pozivu i pozvati nas na obred ulaska jedne dotadašnje članice FSR-a u Zagrebu na Kaptolu. Bilo je ostavljeno vremena za pitanja, no ja sam čekala da ostane sama i pristupila joj govoreći o vlastitom pozivu, odgovarajući sebi pred njom i uvjeravajući je u korisnije ulaganje svojih dara. Došla sam na ulazak, onako, reda radi, ne vjerujući, sa sumnjom. Zbog franjevačke obitelji. I dogodila se ljubav na prvi pogled. Moja sestra mi je rekla kako me vidi na devi u pustinji kako trčim i pomažem, ali klauzura...! Zvučalo je gore nego ribolov u podrumu. Ne bez borbi, prepustila sam se onom koji čudesna stvara.

4. Što ti je u vremenu provedenom u Frami bilo najljepše?

Osim jednog framaša? Hmm? RADOST. Vidjela sam je u očima braće koja su se trudila živjeti Evangelje kao i u mlađima koji su željeli usvojiti evanđeoska načela i franjevačku duhovnost, svjedočeci nešto sasvim novo i suprotno onom što smo mogli vidjeti i susresti u svakodnevici.

5. Kakav je život klarisa u klauzurnom samostanu? Kako vam prođe jedan dan?

Jednostavan. Čini mi se i previše jednostavan za nas tako komplikirana i složena stvorenja. Treba prepoznati tu ljepotu! Raditi sasvim jednostavne stvari (kućne poslove), služiti sestrama u zajednici, disati za Crkvu i ljubiti Boga - u svemu i u svakome. Kada pitate kako prođe jedan dan, vjerujem da me ne pitate o rasporedu u kojem se izmjenjuje vrijeme počinka i odmora, s radom te molitvom i rekreacijom. Dani prolaze brzo. Uvijek je isti dnevni red, no nikada dosadan. Gospodin sve čini novim, drugaćijim u osobnom susretu s njim, u malim zgodama i nezgodama sa sestrama u radu.

6. Prije tebe je iz Frame također bilo onih koje su prepoznale Božji poziv u II. franjevački red. Vjeruješ li da će ih biti i nakon tebe i što možeš poručiti svima koji razmišljaju o duhovnom zvanju?

Mislim da se ne bi trebali ograničiti samo na nas klarise. Važno je uočiti da su se mnogima na Frami otvorile uši da čuju Božji glas, imali podršku, te skupili snage da odgovore sa skromnošću i poletom - Evo me! No, više od svega veselim se kad vidim, prije svega, djevojke kako odabiru različite družbe, i ne-franjevačke. Sve mi to govori o širini Božjeg Duha koji slobodno puše u Frami zahvaljujući i asistentima. Veličanstveno, no moram priznati, ne baš i razumljivo.

7. Da te razveselimo na kraju: ulovila si zlatnu ribicu pa će ti se ispuniti tri želje. Koje bi to bile?

Za ljudsko srce koje nikada zadovoljno nije, tri je malo.

1. Za Crkvu: budnost, osobito za "velike"

2. Za Framu: dosljednost

3. Za sebe: da ostvarim ono što Bog od mene traži i očekuje - postići svetost.

A propos uvida, ne bismo trebali brinuti da nas ima već da budemo. A straha nema jer Bog neće napustiti i dati da izgine njegova baština. Potreba Crkve je svjedočanstvo života jer jedino ono dira čovjeka.

Srdačan pozdrav svima od vaše klaroframašica s. Celini!

Razgovarao: Siniša Pucić

Nadalina i Alojz

Ljeto je jedno od četiri najljepša godišnja doba u godini. Obično je prepuno lijepog vremena, škole su na hladnom pogonu, a raznovrstanje susjedove voćke preko plota naprosto mame da ih se kraducne. Vrijeme je to godišnjih odmora, rekordnih turističkih sezona, Modrava, ljetnih ljubavi, dvoznamenkastih faktora krema za sunčanje i tome sličnog.

No u sam centar tog godišnje-tjelesnog odmora framaši smještaju svoj godišnju duhovni odmor. Radi se o, pogađate, franjevačkom hodu Frame.

Framaško ljeto često počinje pripremama, a završava prebiranjem lijepih uspomena na franjevački hod. Svi koji barem jednom u životu odgovore na poticaj i pođu na to hodocašće odusevljeno prepicavaju zgodе i nezgode koje su proživjeli u tih desetak dana usprkos zarađenim žuljevima ili rasklimanom umjetnom kuku.

Nadalina i Alojz su ove godine prvi put svoje ljeto podredili franjevačkom hodu. Alojz je čak skinuo krunicu s retrovizora obiteljskog kombajna, jer je već dobro znao da krunica zapravo nije ukras za retrovizor. Odlučio ju je nositi sa sobom i konačno naučiti napamet čak i otajstva svjetla. Nadalina je za to vrijeme samo triput oprala svoju vreću za spavanje upotrijebivši različite omekšivače koje preporučuju vodeći svjetski proizvođači perilica za pranje vreća za spavanje.

Oboje su, otkad su dosli na Framu, slušali odusevljeno-zanimljive priče o Hodu, ali zbog određenih obiteljsko-profesionalnih dužnosti još nikada nisu mogli sudjelovati na njemu.

Naime, Nadalina je provodila ljeto sa svojima u rodnom Tovarkovu ili kod bake u Fužinama, a Alojzova strina je imala stand za prodaju kokica u Novom Vinodolskom, pa je on svako ljeto po gradskoj plaži izvikivao domišljate reklame za kokice na nekoliko europskih jezika.

No, ovo ljeto su čvrsto, kako to mogu samo iskreni framaši, odlučili poći s framašima iz nekoliko regija na to tradicionalno hodocašće Kraljici Andela. Razlog je bio i taj što je ove godine Hod polazio upravo iz njihovog mjeseta Ladanjskog. Trebalo je u tih nekoliko dana prehodati otrilike 116,4 km, proći seocima i zaselcima, spavati po skolama, dvoranama, jednoj peradarskoj farmi, ponekad se otuširati ledenom bunarskom ili mlakom mineralnom vodom s okusom agave, barem jednom dnevno jesti makarone... Međutim, dobra volja i dobro društvo čak i od nevjerojatnijih sastojaka načine dragu uspomenu.

Nadalini su njezine drage prijateljice Milosrdne sestre Sv. vodice, kod kojih je stanovaša, za to putovanje poklonile praktični madrac s automatskim napumpavanjem, a sestra Asfaltina je negdje u špajzi našla mali jastuk s izvezrenom molitvom Andele, čuvaru mili, pa je i to priložila. Sestra Malarija je ispekla slance za put, a sestra Ambrozija sve stvari časnostrarskom pedantnošću složila u putnu torbu.

Alojz se potrudio pronaći sve praktične stvarčice koje bi mu dobro došle na put, pa je spakirao i pješčani sat-budilicu, figuricu Trsatski hodočasnik u mjerilu 1:20 i ulje protiv komaraca od čjeg intenzivnog mirisa nisu nestajali samo komarci nego i boja iz biljaka kraj kojih je prolazio.

No dobro, kad su konačno protekli i zadnji dani priprema trebalo se otisnuti u avanturu. "Bit će nam sigurno odlično", reče Nadalina Alojzu večer prije polaska, "Baš mi se ide!"

"Slažem se", odvratи on, "postoje svi preduvjeti za dobar provod: dragi ljudi, lijepo vrijeme, a i ti ćeš, mila, u svakom trenutku biti najviše 50-ak metara udaljena od mene. Zvuči kao dobar plan!"

"Dosta je snalažljiv s riječima ovaj naš Alojz", pomisli Nadalina i privrće se uz njega. On joj nježno ukloni pramen kose s lica i pomisli: "Dosta je snalažljiv s riječima ovaj naš Alojz!" Osvanuo je dogovoren dan, framaši s raznih

strana su počeli pristizati u Ladanjsko i redovito, kako to već biva, svatko je dobio akreditaciju sa svojim imenom. Bilo je tu puno Ivana, Ana, Tomislava, Marija, Klara i svi su oni tijekom narednih dana dobili nekakve prikladne nadimke da bi ih se lakše razlikovalo. Samo Alojzu nije trebao nadimak. Takvo ime vjerojatno nije imao niti jedan drugi framaš na cijelom svijetu.

Mnogi su radosno isčekivali svoje prijatelje s raznih prošlih susreta Frame, a nicala su i neka nova poznanstva, osobito nakon podjele u skupine. Kad su se svi prijavljeni framaši i njihovi duhovni asistenti okupili i smjestili u dvoranu zubotehničke škole uslijedila je sveta misa puna pjesme, uigravanja svirača i na kraju, naravno, onih framaških plesova koji ponekad možda i sablazne koju bakicu nenaviklu na takvo što.

Večera je bila naravno makaronska, a prospavanje na podu nikad ne bude okrepljujuće. No, sljedećih dana su se svi već pristoјno navikli na jednostavne uvjete života, te se sve više framaša odlučivalo za glasno hrkanje, dok su samo još najveće mamine maze ljubomorno promatrале Nadalinin madrac s automatskim napumpavanjem.

Dani su na Hodu prolazili lakoćom koju može imati samo spoj franjevačke organizacije i franjevačke improvizacije.

Alojz je putem nakupio pristojnu kolekciju žuljeva, pa je morao hodati ponešto kaubojskim stilom. Uspio je potrčati samo prigodom jednog ručka kad je noseći svoju tipičnu porciju makarona sjeo posred napučenog mravnjaka. Kratke hlače nisu nikad bile dostatna zaštita od razjarenih mrava, pa je i njemu preostao samo bijeg nalik na indijanski obred dozivanja kiše.

No ipak im je svima tih dana bilo uistinu prelijepo. Biti zajedno, upoznavati se, povjeravati